

Tekst: Tessa Verheul
Beeld: Marten de Leeuw

GEZICHTEN ZONDER OGEN

“Ik zie hun ogen helemaal niet”, roept een jongen van ongeveer 5 jaar verschrikt. “Ik zie hun gezichten helemaal niet!”. Samen met zijn vader bezoekt hij de collectiepresentatie *Capita Selecta*. Ze staan stil in de zaal vol hedendaagse Chinese kunst. Hij wijst naar een wandvullend werk van het kunstenaarspaar Muchen en Shao Yinong. Het is een werk uit de *New China Series* waarin de kunstenaars een propagandafoto uit het tijdperk van de Culturele Revolutie hebben nageschilderd. Vaker maken zij gebruik van politieke symbolen van het voormalige regime. Het is een onderwerp dat onlosmakelijk is verbonden aan de hedendaagse Chinese kunst.

Dit keer hebben Muchen en Shao Yinong de welbekende en met ideologie doorspekte groepsfoto voor de Poort van de hemelse vrede als uitgangspunt genomen. De kunstenaars hebben het beeld uitvergroot afgedrukt en handmatig ingekleurd. Hoewel ze met deze uitvergroting lijken in te zoomen op het beeld, worden de details niet duidelijker. Integendeel, elk gezicht bestaat nu uit een uitvergrote pixel, waardoor de individuele gezichtsuitdrukkingen zijn vervaagd. Het jongetje heeft gelijk, de vervormde gezichten zijn ook een beetje eng. We zoomen in op de foto maar komen niet dichterbij de werkelijkheid. Door het propagandabeeld letterlijk uit te wissen, creëren de kunstenaars afstand tot het verleden. Twee Italiaanse toeristen geven er hun eigen draai aan. Zij gaan ieder aan een kant van het werk staan en laten zich uitgebreid fotograferen.

Ook de twee werken van Chi Peng uit de serie *Sprinting Forward* worden veelvuldig gefotografeerd door de museumbezoekers. Chi Peng verwerkt digitaal zijn eigen

beeltenis in foto's van het huidige China. In *Sprinting Forward no 4* (2004), zien we hem van achter, zijn naakte lichaam valt bijna weg tegenover een overweldigend groot en modern gebouw. In een ander foto rent hij door de straten van Beijing. “Mooi gemaakt zeg,” roept een vrouw over dit werk. Peng heeft de foto's zo bewerkt, dat net als in de foto van Muchen en Shao Yinong alle persoonlijke kenmerken verdwenen zijn. Zijn naakte lichaam is hier even kwetsbaar als onpersoonlijk. Hoeveel ruimte voor het individu is er eigenlijk in het moderne China? Is het toeval dat hij zijn gezicht afwendt van de camera in deze twee foto's en we ook zijn ogen niet kunnen zien?

De echte *eyecatcher* van de zaal is de installatie van een levensechte Mao, zoals hij opgebaard ligt in het mausoleum in Beijing. Kunstenaar Zhuang Hui probeert de visuele erfenis van de Culturele Revolutie niet uit te wissen, zoals Muchen en Shao Yinong doen, maar maakt het symbool voor het einde van het dictatorschap van Mao juist uiterst zichtbaar. Hij reproduceerde het lichaam van de dictator met behulp van kunststof haar en trok het beeld een echt kostuum aan. Ook met zijn ogen dicht is Mao direct herkenbaar. Het beeld is zo natuurgetrouw dat de twijfels toeslaan bij de museumbezoekers. Jong en oud buigt zich over het nagemaakte gezicht van de Chinese dictator heen, om hem van dichtbij te bestuderen. “Dit is toch geen kunst!”, roept een vrouw verontwaardigd. Een stel trekt de lengte van het beeld in twijfel. Zou hij daadwerkelijk zo groot zijn geweest? Een ander prijst de dictator om zijn schoenkeuze. “Is het echt haar?” vraagt een meisje zich af. Twee vrouwen begrijpen er niets meer van: “Is het hem nou echt?” Gelukkig biedt de suppoost uitsluitel: “Ik denk niet dat de Chinezen hem zouden uitlenen mevrouw.” **G**